

Grono

PISMO LUBUSKICH NAUCZYCIELI

KWARTALNIK • NR 2 (18)/2024 (CZERWIEC)

ISSN 2658-042X

INNOWACYJNY PROJEKT NA RZECZ KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO ORAZ PROMOWANIA IDEI UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE

Edyta Paczkowska

W październiku 2023 r. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze jako partner projektu, w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), rozpoczął realizację przedsięwzięcia wspierającego nowoczesne kształcenie zawodowe, szkolnictwo wyższe oraz ideę uczenia się przez całe życie. Projekt wpisuje się w komponent A – „Odporność i konkurencyjność gospodarki”, inwestycję A3.1.1 – „Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie” oraz przedsięwzięcie – „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych” i stanowi odpowiedź na cel główny inwestycji A3.1.1, który obejmuje rozwój nowoczesnych metod edukacyjnych i systemów koordynacji działań edukacyjnych na poziomie regionalnym. Projekt realizujemy we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Zielonej Górze (lider) oraz Uniwersytetem Zielonogórskim (partner). Celem podjętych zadań jest stworzenie systemu koordynacji i monitorowania edukacyjnych inicjatyw w regionie, skierowanych zarówno do młodzieży, jak i dorosłych. Ma to służyć nie tylko poprawie systemu kształcenia zawodowego, ale również jego dostosowaniu do dynamicznie zmieniających się potrzeb współczesnego rynku pracy i społeczeństwa.

Jednym z kluczowych zadań jest opracowanie i wdrożenie innowacyjnego narzędzia edukacyjnego – Lubuskiego Wirtualnego Miasteczka Zawodów. Portal zostanie stworzony we współpracy z architektami i informatykami. Przestrzeń wirtualna pozwoli użytkownikom na interaktywną eksplorację 14 zawodów i kwalifikacji poprzez zaprojektowanie fotorealistycznych wizualizacji oraz animacji. Realizacja zadania rozpocznie się od spotkań z dyrektorami i nauczycielami szkół z obszaru kształcenia zawodowego oraz przedstawicielami lokalnego rynku pracy, podczas których zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne dotyczące wyboru zawodów i kwalifikacji, które zostaną uwzględnione w wirtualnym miasteczku. Konsultacje będą obejmować zarówno zawody techniczne, jak i nietechniczne, z uwzględnieniem zawodów popularnych, poszukiwanych oraz przyszłościowych. Wirtualna przestrzeń miasteczka umożliwi użytkownikom poznanie charakteru pracy oraz ścieżek edukacyjnych prowadzących do zdobycia danej kwalifikacji czy zawodu. Dzięki wirtualnym spacerom, użytkownicy będą mogli poznawać miejsca pracy i nauki, co wzbogaci ich wiedzę. Stworzone animacje pozwolą również na poznanie zawodowych zadań i warunków pracy, umożliwiając interakcję i poruszanie się w wirtualnym środowisku. To innowacyjne narzędzie będzie udostępnione na stronie internetowej i pozwoli każdemu z użytkowników na eksplorację wirtualnej przestrzeni. Ponadto, w ramach miasteczka zawodów będziemy również organizatorami cyklu spotkań w parkach technologicznych, przemysłowych oraz u innowacyjnych pracodawców. Organizacja planowanych wydarzeń ma na celu zapoznanie młodzieży z różnorodnymi zawodami i kwalifikacjami zawodowymi poprzez praktyczne doświadczenie, co pozwoli na lepsze zrozumienie specyfiki zawodów oraz poznanie oczekiwań pracodawców. Uczniowie zyskają okazję do zapoznania się z nowoczesnymi technologiami i procesami produkcyjnymi, co znacznie wzbogaci ich wiedzę. Bezpośredni kontakt z pracodawcami umożliwi im również zdobycie cennych wskazówek dotyczących ścieżek kariery oraz umiejętności potrzebnych na rynku pracy. Z kolei pracodawcy będą mieli okazję zaprezentować swoje firmy oraz poznać potencjalnych przyszłych pracowników.

→ *cd. na str. 2*

W NUMERZE M.IN:

- ★ UCZEŃ ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI
- ★ DORADZTWO ZAWODOWE DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
- ★ WYBORY EDUKACYJNO-ZAWODOWE
- ★ STEAM
- ★ ŁAMANIE STEREOTYPÓW

W NUMERZE 2 (18)/2024 (CZERWIEC)

- **INNOWACYJNY PROJEKT NA RZECZ KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO ORAZ PROMOWANIA IDEI UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE** 1
Edyta Paczkowska
- **PROJEKT – ZBUDOWANIE SYSTEMU KOORDYNACJI I MONITOROWANIA REGIONALNYCH DZIAŁAŃ** 3
Grażyna Uhman
- **CZYM JEST STEAM?** 4
Monika Mojsiejonek
- **OGÓLNOPOLSKA DEBATA DOSKONALENIE ZAWODOWE NAUCZYCIELI – FAKTYCZNA POTRZEBA CZY TYLKO OBOWIĄZEK?** 6
dr Katarzyna Kochan
- **O DORADZTWIE ZAWODOWYM DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W SP** 7
dr Regina Korzeniowska
- **WSPARCIE W DOKONYWANIU WYBORÓW EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH** 8
Jolanta Tajchert
- **O ZASADNOŚCI FUNKCJONOWANIA SZKOŁY BRANŻOWEJ ORAZ SZKOŁY PRZYSPOSABIAJĄCEJ DO PRACY – ŁAMANIE STEREOTYPÓW** 10
Barbara Mąkosza
- **KONFERENCJA PO-MOC. UCZEŃ ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI** 12
dr Regina Korzeniowska
- **EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA W DOŚWIADCZENIACH SZKOŁY PODSTAWOWEJ W WĘŻYSKACH** 13
*Monika Pocztaruk, Dagmara Jankowska-Szućko
Iwona Skołozubow*
- **PRZYWITAJ WIOSNĘ W KOLOROWYCH SKARPETKACH** 16
dr Katarzyna Kochan
- **WIELKA LIGA CZYTELNIKÓW** 17
Agnieszka Wojtachnio
- **ALPAKOTERAPIA** 19
Andrzej Żywień

PISMO LUBUSKICH NAUCZYCIELI „GRONO”

- Redaktor naczelna: Ewa Duma
- Kolegium redakcyjne: Lidia Bugiera, dr Katarzyna Kochan, dr Regina Korzeniowska, Lucyna Miś-Ciągło; współpraca: zespół konsultantów i doradców metodycznych
- Projekt logo oraz czasopisma, redakcja i skład: Ewa Duma
- Wydawca: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze
- Adres wydawcy/redakcji: 65-031 Zielona Góra, ul. Fryderyka Chopina 15a; tel.: 68 328 64 20;
- e-mail: E.Duma@odn.zgora.pl

→ cd. ze str. 1

Będzie to także doskonała okazja do zbudowania trwałych relacji ze szkołami oraz wspólnego kształtowania programów edukacyjnych, które będą lepiej odpowiadać na potrzeby rynku pracy.

Każde spotkanie zostanie dokładnie zorganizowane, aby jak najlepiej wykorzystać czas uczniów, jak i zasoby parków technologicznych, przemysłowych i lokalnych, innowacyjnych firm. W programie wizyt znajdą się m.in.: prezentacje, praktyczne warsztaty oraz sesje pytań i odpowiedzi, umożliwiające wymianę wiedzy i doświadczeń. Realizacja zadania pozwoli jednocześnie na zacieśnienie współpracy pomiędzy szkołami kształcącymi w zawodach a przedstawicielami rynku pracy w naszym regionie. Udział w wydarzeniach to dla młodzieży również szansa na zdobycie cennej wiedzy i umiejętności, które zwiększą ich konkurencyjność na rynku pracy. Bezpośredni kontakt z pracodawcami pozwoli im lepiej zrozumieć, jakie kwalifikacje są poszukiwane, co z kolei będzie wpływać na ich przyszłe wybory edukacyjne i zawodowe. Parki technologiczne, przemysłowe i innowacyjne przedsiębiorstwa uczestniczące w tym zadaniu zyskają możliwość zaprezentowania swojej działalności przyszłym pracownikom oraz nawiązania kontaktów z lokalnymi szkołami. Będzie to również doskonała okazja do identyfikacji utalentowanych młodych ludzi, którzy w przyszłości mogą zasilić zespoły pracowników lokalnych firm. Dzięki wsparciu parków technologicznych, przemysłowych i innowacyjnych pracodawców, młodzież z województwa lubuskiego będzie mogła lepiej przygotować się do przyszłej kariery zawodowej.

Realizowane przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze zadania w ramach projektu zakładają bliską współpracę lokalnych szkół prowadzących kształcenie w zawodach, szkół wyższych i pracodawców na rzecz kształcenia zawodowego, wspierania polityki uczenia się przez całe życie w regionie, w tym wdrażania mechanizmów Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030, wypracowanych na poziomie krajowym. Ponad to, będą służyć upowszechnianiu zmian w kształceniu zawodowym, wzmocnieniu współpracy szkół z pracodawcami w odniesieniu do wdrażanych rozwiązań systemowych oraz tworzyć możliwości angażowania się wszystkich podmiotów w procesy edukacyjne i zmiany w systemie kształcenia zawodowego. Wspólne działania i wymiana doświadczeń przyczynią się do tworzenia społeczności edukacyjno-zawodowej, która będzie lepiej odpowiadać na potrzeby rynku pracy. Zapraszamy do śledzenia postępów w realizacji naszych zadań projektowych oraz uczestnictwa w organizowanych przez nas wydarzeniach i spotkaniach, które mogą stać się kluczowym krokiem na drodze do sukcesu osobistego i zawodowego.

Edyta Paczkowska – wicedyrektor w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze

PROJEKT – ZBUDOWANIE SYSTEMU KOORDYNACJI I MONITOROWANIA REGIONALNYCH DZIAŁAŃ...

Grażyna Uhman

Głównym celem projektu *Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych* realizowany w ramach inwestycji A3.1.1 KPO *Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie* – jest dostosowanie kształcenia zawodowego do rynku pracy oraz upowszechnienie uczenia się przez całe życie w Lubuskiem. Aby to osiągnąć należy podjąć działania umożliwiające sprawny przepływ informacji, stworzyć mechanizmy współpracy i koordynacji w sferze edukacji zawodowej, rynku pracy, samorządów, stowarzyszeń itp. oraz popularyzacji i rozpowszechniania idei uczenia się przez całe życie. Podejmowane działania powinny także dotyczyć promowania nowoczesnego kształcenia zawodowego i wyższego w różnych formach we współpracy z pracodawcami, z uwzględnieniem nowych technologii oraz cyfrowej i zielonej transformacji.

Początki projektu sięgają 2021 r., kiedy dowiedzieliśmy się o zaplanowanych przedsięwzięciach w ramach KPO i, że będą dotyczyć *Zbudowania systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych*. Wówczas zaczęły się konsultacje z MEiN oraz z interesariuszami ze sfery rynku pracy, gospodarki, samorządów i edukacji. W tych pracach od początku brała udział przedstawicielka Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze. Po konsultacjach, po wskazaniu przez Zarząd Województwa Lubuskiego lidera przyszłego projektu – Wojewódzkiego Urzędu Pracy, zostaliśmy zobligowani do wspólnego opracowania matrycy zadań niezbędnych do zrealizowania celu zawartego w tytule. Trzeba przyznać, że projekt wzbudził w nas sporo entuzjazmu. Dostrzegliśmy możliwość zrealizowania działań dotychczas nierealnych. W matrycy pojawiły się zatem, oprócz obowiązkowego Wojewódzkiego Zespołu Koordynacyjnego, takie zadania jak: wsparcie doradztwa zawodowego w postaci sieci doradców, promocja lubuskich pracodawców, gromadzenie przykładów dobrych praktyk i narzędzi w obszarze relacji edukacji i rynku pracy, a także badania naukowe. Postulowano również opracowanie platformy porozumiewania się i gromadzenia informacji niezbędnych do koordynowania działań w województwie. Takie swoiste centrum uczenia się przez całe życie, w którym, kto zechce znaleźć informacje o zawodach, szkołach, uczelniach, szkoleniach lub skonsultować z kimś swoje problemy, będzie miał do tego platformę. Zaproponowane przez nas działania uzyskały aprobatę MEiN.

Jesienią 2022 r. otrzymaliśmy wiadomość z MEiN, że nadszedł czas na kontynuację działań w projekcie (który nie jest kon-

kursowy) i przygotowanie wniosku wraz z konkretnymi przedsięwzięciami. Zdecydowano, że ODN wraz z Uniwersytetem Zielonogórskim zostaną partnerami dla WUP (lider). Jednym z naszych działań było opracowanie unikatowej platformy komunikacji i gromadzenia danych nazwanej Lubuską Platformą Informacji Zawodowej. Przez rok trwały prace nad wnioskiem i toczyły się sprawy organizacyjno-formalne. W październiku 2023 r. przystąpiliśmy do realizacji zadań, w tym do tworzenia platformy, którą ostatecznie nazwaliśmy Generacją - L (Generacją Lubuszan).

Pierwszym krokiem w tym złożonym przedsięwzięciu było zdobycie informacji o potrzebach interesariuszy, czyli osób, które z tej platformy będą korzystać. Użyliśmy do tego celu metodologii AGILE i SCRUM. Metoda ta polega na zastosowaniu historyjek użytkownika User Story. „W metodyce Agile, we frameworku Scrum, User Story to po prostu krótki – jedno-, dwuzdaniowy – nieformalny, prosty opis tego, co użytkownik końcowy chce zrobić, osiągnąć za pomocą oprogramowania”.¹ Formuła, w jakiej wyrażane jest User Story, najczęściej przyjmuje postać trzech elementów, które stanowią odpowiedź na pytania: Jako osoba/rola (kto?); chcę/potrzebuję (co?); aby/ponieważ (dlaczego?). Użytkownicy mówią o swoich potrzebach oraz oczekiwaniach względem produktu cyfrowego. Formułują swoje wyobrażenia względem sposobu działania oraz celów, jakie chcą osiągnąć.

Do współpracy zaprosiliśmy zróżnicowany zespół interesariuszy i autorów koncepcji platformy, których zadaniem było opracowanie, wspólnie ze specjalistami ds. edukacji zawodowej i jej otoczenia społeczno-gospodarczego oraz koncepcji portalu na podstawie historyjek użytkowników. Wśród zaproszonych interesariuszy byli: nauczyciel kształcenia zawodowego, nauczyciel kształcenia ogólnego, nauczyciel wychowania przedszkolnego, pracownik instytucji szkolnictwa wyższego, pracownik instytucji rynku pracy, pracownik instytucji systemu ochrony zdrowia, osoba pracująca w administracji rządowej, osoba pracująca w administracji samorządowej, osoba pracująca w organizacji pozarządowej, osoba pracująca w dużym przedsiębiorstwie, rolnik, kluczowy pracownik instytucji pomocy i integracji społecznej, pracownik instytucji wspierania rodziny i pieczy zastępczej, pracownik ośrodka wsparcia ekonomii społecznej, pracownik poradni psychologiczno-pedagogicznej, instruktor praktycznej nauki zawodu, inny nauczyciel: konsultant, doradca zawodowy, pedagog, psycholog, student, uczniowie różnych typów szkół, osoba pracująca/prowadząca działalność gospodarczą, osoba bezrobotna zarejestrowana w ewidencji urzędów pracy, osoba bezrobotna niezarejestrowana w ewidencji urzędów pracy, osoba bierna zawodowo/emeryt, osoba poszukująca pracy.

Z interesariuszami pracowały dwie grupy ekspertów – autorów koncepcji platformy oraz organizatorzy spotkań z nimi. Eksperti byli również osobami zróżnicowanymi pod względem środowisk, które reprezentowali. Spotkania były niezwykle interesujące, uczestnicy twórczo, z zaangażowaniem i entuzjaz-

¹ <https://thestory.is/pl/journal/scrum-user-story/>.

mem podeszli do swojego zadania – określenia potrzeb w odniesieniu do zaproponowanej platformy.

Skrót typu LPIZ (Lubuski Portal Informacji Zawodowej), jaki był używany we wniosku projektu, jest marketingowo trudny i mógłby niekorzystnie wpłynąć na zdobycie potencjalnych użytkowników. Zaproponowano nazwę Generacja-L (Generacja Lubuszanie), która została przyjęta przez ekspertów i organy prowadzące. Zapasowa opcja nazwy to „portal-L.pl” (Portal Lubuszanie). W celu ułatwienia korzystania z portali powstanie pomocnik głosowo-tekstowy, domyślnie włączony w trybie rozmowy. Można go dezaktywować lub włączyć tryb odpowiedzi tekstowej (dla niesłyszących).

Uniwersalna wyszukiwarka instytucji i oferty edukacyjnej umożliwi przeszukiwanie bazy danych platformy pod kątem edukacji lub instytucji, z zastosowaniem prefiltrów. Planuje się m.in. Moduł naboru – system powiązany z Modułem oferty edukacyjnej, co da możliwość dokonania naboru na wydarzenia edukacyjne (kursy, szkolenia itp.). Będzie tu możliwość wykorzystania elektronicznego naboru w instytucjach nie posiadających takiego systemu (przedszkola, szkoły, przedsiębiorstwa na praktyki itp.). To tylko niektóre moduły funkcjonalności z kilkudziesięciu zaplanowanych do realizacji. Pod koniec stycznia br. zakończyliśmy z autorami prace nad tą częścią zadania (koncepcja LPIZ) i do końca marca – prace specjalistów. Koncepcja została przekazana do sporządzenia projektu responsywnego do firmy informatycznej programującej i konfigurującej platformę, gdzie zostanie opracowana platforma. Planujemy jej uruchomienie na początku przyszłego roku, wtedy będziemy zapraszać interesariuszy do jej testowania.

Kolejnym zadaniem, do realizacji jest poradnik *Zawodowiec w szkole*. Ze względu na niedostatek nauczycieli zawodu w szkołach i placówkach szkolnictwa branżowego dyrektorzy coraz częściej ubiegają się o pracowników z firm i zakładów (gospodarki). Najczęściej są to osoby z firm współpracujących ze szkołami. Pracownicy są zatrudniani najczęściej na części etatu bez potrzeby posiadania przygotowania pedagogicznego. Nauczyciele wymagają i oczekują wsparcia w zakresie organizacji pracy szkoły, obowiązków nauczyciela, posługiwania się dokumentacją szkolną, w tym podstawą programową, w zakresie organizacji i treści egzaminów, a także metodyki pracy z uczniami. Osoby te nie mają możliwości odpowiedniego doskonalenia zawodowego i wsparcia. Poradnik multimedialny *Zawodowiec w szkole* ma wyjść naprzeciw tym potrzebom. Dlatego oprócz treści opisujących i wyjaśniających kwestie funkcjonowania w szkole, zagadnień metodycznych i wychowawczych, będzie zawierał filmy, webinary, które przybliżą praktyczną stronę realizacji zadań nauczyciela np. filmy prezentujące lekcje kształcenia zawodowego w zawodach technicznych i nietechnicznych w systemie przedmiotowym i modułowym, organizację stanowisk pracy ucznia, także w firmie, przykłady prezentacji wspierającej lekcje czy przykłady materiałów metodycznych na zajęcia itp. Głównymi adresatami

poradnika będą nowi nauczyciele z obszaru gospodarki, również nauczyciele kształcenia zawodowego. Tym bardziej, że na przestrzeni ponad 20 lat nie powstała żadna publikacja z zakresu metodyki kształcenia zawodowego. Poradnik po recenzjach będzie ogólnodostępny na Generacja - L.

Kolejnym zadaniem jest przeprowadzenie spotkań w szkołach, które mają wzorową i długotrwałą współpracę z pracodawcami. Zostaną one opracowane multimedialnie, jako przykłady dobrych praktyk i opublikowane na Generacja - L. Chcemy, by przykłady w zakresie współpracy szkół i placówek kształcenia branżowego z rynkiem pracy pomogły innym skorzystać z ich doświadczeń i zainspirować do podjęcia współpracy.

Walorem realizacji zadań jest zaangażowanie dużej grupy interesariuszy do każdego działania, co sprawi, że produkty wypracowane w ramach projektu będą dobrze osadzone w potrzebach i oczekiwaniach adresatów.

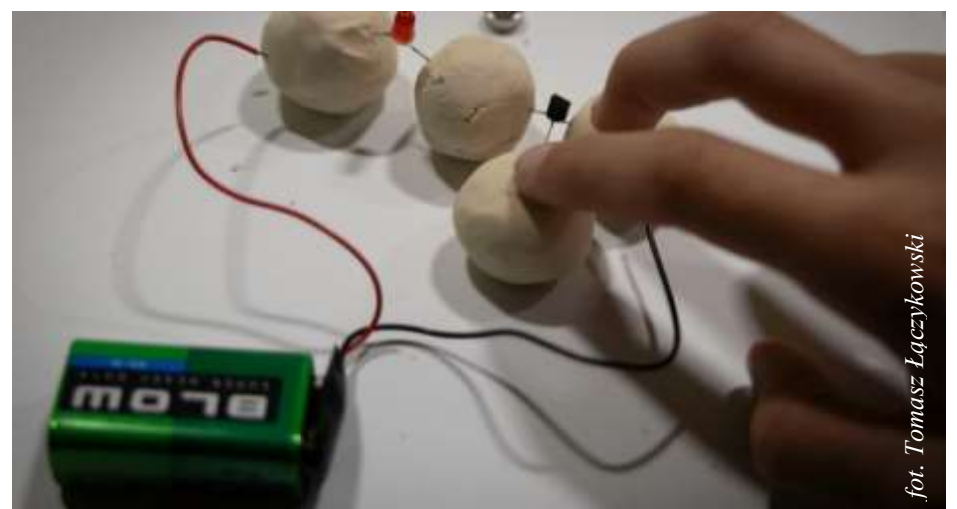
*Grażyna Uhman – nauczyciel konsultant
w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze*

CZYM JEST STEAM?²

Monika Mojsiejonek

Czym jest STEAM? Jaką rolę odgrywa w zdobywaniu i poszerzaniu kompetencji niezbędnych na rynku pracy w XXI w.? Czy uczenie się przez całe życie jest możliwe bez korzystania z konceptu STEAM i praktycznych STEAM-owych działań?

Na te i wiele innych pytań odpowiadamy, realizując zadanie 2.8 w projekcie „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych” – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności – KPO, Komponent A „Odporność i konkurencyjność gospodarki”, inwestycja A3.1.1: „Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie”.

² Steam – platforma dystrybucji cyfrowej i zarządzania prawami cyfrowymi, system gry wieloosobowej oraz serwis społecznościowy stworzony przez Valve Corporation w 2003 roku. Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Steam>.

Od października 2023 r. prowadzimy dedykowane mieszkańcom województwa lubuskiego działania promujące znaczenie i praktyczne wykorzystanie nauk ścisłych, przyrodniczych, technologii, inżynierii, robotyki oraz sztuki w codziennym życiu. Wspólnie z uczestnikami naszych warsztatów i wydarzeń edukacyjnych badamy, eksperymentujemy, konstruujemy oraz doświadczamy – wszystko pod hasłem „STEAMowo działamy, kompetencje nabywamy”.

Pierwszym rodzajem prowadzonych przez nas działań są kreatywne warsztaty popularyzujące STEAM, realizowane na terenie województwa lubuskiego. Do tej pory przeprowadzone zostały trzy takie wydarzenia. Podczas warsztatów o nazwie „STEAMowa Magia” uczestnicy wykonywali praktyczne eksperymenty z wykorzystaniem elektrostatyki, chemiluminescencji³ oraz konstrukcji przestrzennych. Poznawali również metody szyfrowania symetrycznego i asymetrycznego. Warsztaty „STEAMowo Bezpieczni” poświęcone były bezpieczeństwu w internecie w związku z odbywającym się w lutym Dniem Bezpiecznego Internetu. Ich uczestnicy uczyli się rozpoznawać fake newsy, porównywali zasady komunikacji w sieci (netykiety) z treściami dostępnymi w internecie, stworzyli ozobotową⁴ Trasę do Bezpieczeństwa w Sieci oraz wykorzystali długopisy 3D do wykonania prac pod hasłem STOP FAKE NEWS. Lubuszanie biorący udział w warsztatach „STEAMowo Kreatywni” skupili się na tematach związanych ze sztuką. Poznawali geometryczne techniki malarskie oraz tworzyli obrazy techniką pointyilizmu⁵. Sprawdzali, jak wygląda dźwięk i sami go przedstawiali w sposób graficzny. Świetnie się bawili, wykorzystując muzogramy⁶ do odtworzenia melodii znanej z opery Carmen oraz popularnej piosenki „Całkiem nowa bajka”. Wykorzystywali miary krawieckie do zbadania obecności złotego podziału w ciele człowieka, a także dowiedzieli się, w jakich elementach naszego otoczenia można zaobserwować obecność ciągu Fibonacciego. W bieżącym roku szkolnym planowane jest jeszcze jedno „spotkanie ze STEAMem”, tym razem pod hasłem „STEAMowo Zaangażowani”.

10 maja 2024 roku na terenie Wojewódzkiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze – Drzonkowie odbyło się pierwsze z czterech zaplanowanych w projekcie „dużych” wydarzeń STEAMowych. Uczestnicy „Lubuskiej Nocy Naukowej” wzięli udział w warsztatach prowadzonych przez doświadczonych popularyzatorów nauk STEAM, którzy w przystępny sposób wprowadzali dzieci, młodzież i dorosłych w tajniki budowania mostów, wykonywania pomiarów wybranych wielkości fizycznych z wykorzystaniem smartfona oraz tworzenia układów elektronicznych. Dzięki wyzwaniu typu egg-drop uczestnicy na własne oczy mogli przekonać się, jak działa poduszka powietrzna, a podczas zajęć konstrukcyjnych stworzyli własne „maszyny” latające i balansujące. Młodszy i starsi artyści zostali

natomiast zaproszeni do wzięcia udziału w STEAMowym działaniu artystycznym, dzięki któremu powstały postaci wzorowane na dziedzinach wchodzących w skład nauk STEAM.

Wszystkie wyżej opisane wydarzenia cieszyły się ogromną popularnością – do tej pory zaangażowaliśmy w STEAMowe działania aż 337 osób! A już jesienią odbędzie się kolejne „duże” wydarzenie – tym razem będzie to Lubuska Noc Kosmiczna. Wszelkie informacje o realizowanych przez nas działaniach są na bieżąco publikowane na stronie internetowej Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze (podstrona „Popularyzujemy STEAM w województwie lubuskim”) oraz na fanpage’u projektowym na Facebooku o nazwie „Lubuskie STEMpelki”.

Zachęcamy do obserwowania i zapisów na nasze wydarzenia!

*Monika Mojsiejonek – nauczyciel konsultant
w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze*

barwnymi punktami i kreskami kładzionymi na płótno czubkiem pędzla.
Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Puentylizm>.

⁶ Muzogramy – to znaki graficzne osadzone w danym utworze muzycznym. Narzędzie do pracy w ramach umuzykalniania dzieci, również pozwalające doskonalić m.in. sprawność manualną, rozwijać koordynację wzrokowo – słuchową – ruchową i wiele innych sfer. Źródło: <https://sklep.muzykacik.pl/10-muzogramy>

³ Chemiluminescencja – zjawisko emisji fal świetlnych w wyniku reakcji chemicznych. Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Chemiluminescencja>

⁴ Ozoboty, to małe roboty typu line follower, poruszające się po trasach. Przygotowane trasy mogą mieć przeróżne kształty. Pozwala to w łatwy sposób włączyć pracę z robotami do zajęć o dowolnej tematyce. Źródło: <https://kodowanienadywanie.pl/robot-ozobot-walentynkowe-trasy/>

⁵ Puentylizm lub pointylizm (z.fr.) – kropkować, punktować – neoimpresjonistyczna technika kształtowania formy obrazu, polegająca na budowaniu kompozycji obrazu poprzez zapełnianie gęsto rozmieszczonymi, różno-

OGÓLNOPOLSKA DEBATA DOSKONALENIE ZAWODOWE NAUCZYCIELI – FAKTYCZNA POTRZEBA CZY TYLKO OBOWIĄZEK?

dr Katarzyna Kochan

19 marca 2024 r. w Zielonej Górze odbyła się pierwsza ogólnopolska debata *Doskonalenie zawodowe nauczycieli – faktyczna potrzeba czy tylko obowiązek?* Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym przez Marszałka Województwa Lubuskiego – Marcina Jabłońskiego i Lubuskiego Kuratora Oświaty – Mariusza Biniewskiego. Nadrzędnym celem przedsięwzięcia było rozpoczęcie ogólnopolskiego dyskursu na temat doskonalenia nauczycieli i roli, jaką odgrywają w tym procesie publiczne ośrodki doskonalenia nauczycieli. W debacie udział wzięli: parlamentarzyści, radni, samorządowcy, przedstawiciele szkół i placówek oświatowych, uczelni wyższych, związków zawodowych oraz organizacji pozarządowych.

Uczestników powitała dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze – Marzena Pulik-Sowińska (fot.) i odczytała list skierowany do zebranych przez Lubuskiego Kuratora Oświaty. Następnie głos zabrali: poseł na sejm RP Elżbieta Polak, Wicewojewoda Lubuski Tomasz Nesterowicz oraz prezes Lubuskiego Okręgu ZNP Bożena Mania. List do zebranych wystosowała również Ministra MEN Barbara Nowacka, która wyrażając uznanie dla organizatorów, podkreśliła rolę doradców metodycznych i konsultantów nie tylko jako mistrzów zawodu, lecz przede wszystkim facylitatorów nauczycieli, promujących m.in. innowacje pedagogiczne. Debatę została podzielona na trzy części. W pierwszej – wyodrębnione zostały dwa bloki tematyczne z przypisanymi do nich tezami:

- 1) Społeczne oczekiwania wobec doskonalenia nauczycieli:
 - Jakość i moc szkoły (nie)tkwią w kompetencjach nauczycieli.
 - Początkujący nauczyciel (nie)jest przygotowany do pracy w zmieniającej się szkole.
- 2) Wsparcie rozwoju zawodowego nauczycieli w systemie oświaty:
 - Organizacja systemu doskonalenia nauczycieli (nie)sprzyja nabywaniu kompetencji zawodowych.
 - Placówki doskonalenia nauczycieli (nie)są gwarantem realizacji polityki oświatowej państwa i jakości edukacji.

W drugiej części debaty dyskusja toczyła się wokół jednego zagadnienia z dwoma tezami: Nauczyciel konsultant/doradca metodyczny – pożytek czy przeżytek?

- Konsultant placówki doskonalenia nauczycieli – nauczyciel czy urzędnik?
- Doradca metodyczny – mentor czy nauczyciel?

W trakcie debaty wypracowano szereg postulatów, m.in. wskazując, że nie ma dobrze funkcjonującej szkoły bez należyście wykształconego i doskonalącego się nauczyciela. W dyskusji podkreślono również konieczność:

- stałego doskonalenia kompetencji nauczycieli, adekwatnie do zmieniającej się rzeczywistości,
- przygotowania nauczycieli w zakresie zróżnicowanych potrzeb uczniów,
- stworzenia przestrzeni do doskonalenia dla nauczycieli, np. poprzez reaktywację szkół ćwiczeń oraz zbudowania na nowo systemu doskonalenia nauczycieli tak, aby był on adekwatny do obecnych potrzeb,
- przygotowania wykwalifikowanej kadry w szkolnictwie zawodowym – nauczyciele posiadają kwalifikacje w zawodzie, ale brak im przygotowania metodycznego do pracy z uczniami,
- redefinicji placówek doskonalenia nauczycieli, w tym ich zadań i form realizacji, adekwatnie do aktualnych potrzeb,
- odpowiedniego, prawnego umocowania funkcji nauczyciela konsultanta w prawie oświatowym (Ustawa Karta Nauczyciela),
- reorganizacji pracy doradców metodycznych.

Wypracowane podczas debaty postulaty zostały przekazane uczestnikom, Lubuskiemu Kuratorowi Oświaty oraz wysłane do Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Ponieważ organizatorzy zakładali, że debata w Zielonej Górze będzie kontynuowana przez inne placówki doskonalenia nauczycieli, dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze Marzena Pulik-Sowińska przekazała organizację kolejnej debaty Lubelskiemu Samorządowemu Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie, żywiąc nadzieję, że wydarzenie to stanie się przyczynkiem do dalszych rozważań i refleksji nad przebudową systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli w Polsce.

*dr Katarzyna Kochan – nauczyciel konsultant
w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze*

O DORADZTWIE ZAWODOWYM DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W SZKOLE PODSTAWOWEJ

dr Regina Korzeniowska

Uczniowie z niepełnosprawnościami od wielu lat funkcjonują w szkołach ogólnodostępnych, a oferowane specjalistyczne wsparcie dąży do zapewnienia im pomocy adekwatnej do rozpoznanych potrzeb. W ostatnich latach coraz częściej zwraca się także uwagę na przygotowanie zawodowe tej grupy absolwentów szkół podstawowych. Wybór dalszej ścieżki kształcenia, a w konsekwencji zdobycie zawodu i podjęcie pracy zawodowej są bowiem ważnym obszarem aktywizacji społecznej i zawodowej każdego młodego człowieka. Ponadto, należy podkreślić, że dla osób z niepełnosprawnościami jest to ważny obszar rehabilitacji. Warto w tym momencie przywołać poglądy Anthony'ego Giddensa⁷, który podkreśla, że „w nowoczesnych społeczeństwach posiadanie pracy jest ważne dla zachowania poczucia własnej wartości”. W tym kontekście doradztwo zawodowe na drugim etapie edukacyjnym, w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami, ma nie tylko za zadanie przygotować ucznia do podjęcia dalszej edukacji, ale również wpisuje się w działania o charakterze rewalidacyjnym. Można przyjąć, że nauczyciel – doradca zawodowy staje się niezwykle istotną częścią zespołu dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, a poprzez współpracę oraz współdziałanie z innymi nauczycielami i specjalistami, w szczególności przygotowanymi w zakresie danej niepełnosprawności⁸, wpisuje się we wspólne oddziaływania służące rozpoznaniu potrzeb i potencjału danego ucznia, a następnie zaplanowaniu ścieżki kształcenia ponadpodstawowego. Doradztwo zawodowe ma bowiem za zadanie przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu jednostek zagrożonych wykluczeniem⁹. Przyjmując, że osoby z niepełnosprawnościami można zaliczyć do takiej grupy, szczególnego znaczenia nabiera rozpoznanie możliwości ucznia oraz przygotowanie zarówno jego samego, jak i jego rodziny do podjęcia dalszej i odpowiedniej do możliwości edukacji zawodowej. W takim podejściu do doradztwa zawodowego szczególnego znaczenia nabierają słowa Ray'a Lamba¹⁰, który określa je jako „proces, w którym doradca zawodowy i klient pracują wspólnie, aby ten ostatni mógł osiągnąć lepsze zrozumienie samego siebie i wiedzę o świecie pracy i mógł bardziej realistycznie wybrać, zmienić lub dostosować się do wymagań, jakie stawia praca”.

Poruszając kwestię realizacji doradztwa zawodowego należy podkreślić, że wymagane są nie tylko odpowiednie kwalifikacje, ale przede wszystkim odpowiedni i wszechstronny warsztat pracy uwzględniający specyfikę funkcjonowania osoby

⁷ A. Giddens, *Socjologia*, PWN, Warszawa 2007, s. 47.

⁸ Niezbędna jest współpraca ze specjalistą w zakresie określonej niepełnosprawności, tj. w przypadku ucznia: z niepełnosprawnością słuchową (słabosłyszący, niesłyszący) – surdopedagog, z niepełnosprawnością wzroku (słabowidzący, niewidzący) – tyflop pedagog, z niepełnosprawnością intelektualną – w zakresie edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną (oligofrenopedagog), ze spektrum autyzmu i z Zespołem

z określoną niepełnosprawnością, jej motywację do nauki, postawy rodziny, środowiska społecznego i samego ucznia. Niezwykle ważne do zaplanowania odpowiedniej ścieżki kształcenia dla konkretnego ucznia jest doświadczenie specjalistów w szkole.

Uwzględniając treści programowe, jakie obejmuje doradztwo zawodowe w szkole podstawowej (m.in. poznawanie siebie, poznawanie własnych zasobów, świat zawodów i rynek pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych), w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami należy w zespole zaplanować ich realizację, odnosząc się do rozpoznanych faktycznych możliwości i zasobów. Przygotowanie ucznia z niepełnosprawnością do podjęcia edukacji zawodowej może więc obejmować:

- 1) przydatność zawodową, w tym: wymagania zawodu (fizyczne i psychologiczne warunki pracy); niezbędny poziom wykształcenia; wymagania somatyczne wynikające ze środowiska pracy i wymagań produkcyjnych zawodu,
- 2) wybór szkoły i ścieżki kształcenia, w tym: dobra znajomość wymagań różnych zawodów, kwalifikacji, specjalności zawodowych itp.; warunki kształcenia uczniów w wybieranej placówce (np. wyposażenie, pomoce, dostosowania); ocena motywacji ucznia niepełnosprawnego do dalszej nauki; lokalny rynek pracy; kompleksowa ocena przez lekarza medycyny pracy zdolności do nauki zawodu ujawniająca wszystkie ograniczenia danego ucznia i określająca możliwości zawodowe; koszty kształcenia; postawa uczniów pełnosprawnych wobec uczniów niepełnosprawnych; możliwość uzyskania dalszych kwalifikacji,
- 3) współpracę z lokalnym rynkiem pracy i instytucjami wspierającymi, w tym: planowanie wspólnych działań na rzecz promocji zatrudnienia, przygotowywanie symulacji wykonywania określonej pracy, przygotowywanie wykazu oczekiwań pracodawców wobec pracownika, przygotowywanie lokalnych pracodawców na obecność osób z różnymi zaburzeniami i trudnościami (ukazywanie potencjału osób z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie stereotypom).

Nie ulega wątpliwości, że realizacja doradztwa zawodowego w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami jest niezwykle ważnym, ale także wymagającym zadaniem szkoły. Jednak współpraca i współdziałanie różnych podmiotów – nauczycieli, specjalistów, rodziców, instytucji zewnętrznych – pozwala przygotować ucznia z trudnościami do aktywności zawodowej w przyszłości i jego społecznej inkluzji.

*dr Regina Korzeniowska – nauczyciel konsultant
w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze*

Aspergera – w zakresie edukacji i rehabilitacji osób ze spektrum autyzmu, z niepełnosprawnością ruchową, w tym afazją – odpowiednio z zakresu pedagogiki leczniczej (terapeutycznej), logopeda/neurologopeda.

⁹ D. Pietrzak, *Aktywność zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością*, „Przedsiębiorczość – Edukacja”, Nr 2 (15) z 2019, s. 95-105.

¹⁰ R. Lamb, *Poradnictwo zawodowe w zarysie*, „Zeszyty informacyjno-metodyczne doradcy zawodowego”, Nr 9 z 1998, s. 13.

WSPARCIE W DOKONYWANIU WYBORÓW EDUKACYJNO – ZAWODOWYCH

Jolanta Tajchert

„Ucz się ucz, bo wiedza to potęgi klucz”, a „bez pracy, nie ma kołaczy” mówią polskie przysłowia. Młody człowiek z pokolenia zwanego *Alfa*, czy nawet *Z* najprawdopodobniej nie zna słowa „kołacz”, zna natomiast pojęcia streaming czy influencer. Warto przyjrzeć się różnicom pokoleniowym, gdyż mają one wpływ na postrzeganie edukacji i pracy, a także dokonywanie wyborów edukacyjno-zawodowych.

Podstawowym kryterium przyporządkowania do grupy pokoleniowej jest termin przyjścia na świat. Nie ma jednak w opracowaniach zgodności co do precyzyjnego podziału społeczeństwa na pokolenia BB, X, Y, Z (C), A (R). Teoria X i teoria Y została zdefiniowana w 1960 roku przez Douglasa McGregora (1906–1964). Zaprezentował on dwa przeciwstawne sobie sposoby myślenia o pracownikach, które jego zdaniem występowały dość powszechnie wśród menedżerów. Różnice w podejściu do pracy i życia stały się przedmiotem badań i analiz. Opis poszczególnych cech wyjaśnia funkcjonowanie pokoleń, a także ukazuje możliwe trudności w komunikacji. Przyjrzyjmy się datom¹¹:

GRUPY POKOLENIOWE

- Baby Boomers urodzeni w latach: 1946-1964, wiek około 78-60 lat;
- Pokolenie X urodzeni w latach 1965-1976 (czasami 1979, 1980), wiek około 59-48 lat;
- Pokolenie Y urodzeni w latach 1977-1997 (czasami 1980-1990, 2000), jest to tzw. Net Generation, wiek około 45-27 lat;
- Pokolenie Z (C) urodzeni w 1998 roku (czasami 1990, 2001) do dzisiaj (lub ok 2010) i jest to tzw. Next Generation, wiek około 26 lat i mniej (do około 15 lat);
- Pokolenie Alfa (R) (urodzeni po 2004-2010, wiek 20-14 lat i mniej).

Baby Boomers to pokolenie powojennego wyżu demograficznego, zimnej wojny i ekonomii wzrostu. Utożsamiają sukcesy z pracą. Praca jest dla nich ważna, dzięki niej czują się potrzebni, „żyją, aby pracować”. Ich motywacją są pieniądze i poczucie bycia potrzebnym. Towarzyszyło im przekonanie, że „nic nie przychodzi samo”, „o wszystko trzeba walczyć”, karierę budowali krok po kroku.

Pokolenie X to ludzie uznający radio, TV, film, internet jako media ogólnie dostępne, wykorzystywane głównie do przesyłania informacji. Praca była przeważnie jedna na całe życie; dająca stabilizację, poczucie bezpieczeństwa. Jest pokoleniem mało mobilnym. Szczytem marzeń było własne M4 (wygodne mieszkanie). Kredyty, zobowiązania przywiązywały X-ów do jednego miejsca.

Pokolenie Y jest to tzw. Net Generation – pokolenie, które dorastało w środowisku nowych technologii – wykorzystywanie tych technologii jest dla osób Y jak oddychanie. Praca – to pasja, nierzadko wynikająca z hobby, wykonywana w elastycznych ramach, z poszanowaniem czasu wolnego, „pracują, żeby żyć”.

Pokolenie Z to młode pokolenie i jest to tzw. Next Generation. Można powiedzieć, że jedna z ich reguł egzystencji brzmi: żyj tu i teraz, bądź szczęśliwy poprzez to, co już masz. Praca to nieustanny rozwój, podróże, robienie kilku rzeczy jednocześnie. Ludzie z pokolenia Z nie znają świata bez internetu, komputera, telefonu, elektronicznych gadżetów. Równolegle funkcjonują w świecie rzeczywistym i wirtualnym – płynnie przechodzą z jednego świata w drugi; jest to dla nich ta sama rzeczywistość. Są podłączeni do sieci 24 godziny na dobę, przez cały tydzień, czyli bez przerwy. Najlepiej to pokolenie charakteryzują słowa: changing/zmienni, connected/podłączeni, communicating/przekazujący informacje, content-centric/skoncentrowani na treści, computerized/skomputeryzowani, community-oriented/zorientowani na społeczność, always clicking/zawsze klikający.

Pokolenie Alfa/R to pokolenie, które ma za sobą izolację, edukację zdalną, dystans społeczny, ograniczenie kontaktu fizycznego ze znajomymi. Można przypuszczać, że to istotnie wpłynie na współczesnych kilkulatków z pokolenia alfa. Przede wszystkim przez trend spędzania większości czasu w domu, gdyż na zewnątrz panuje wirus, mają oni możliwość jeszcze większego zgłębiania tajemnic technologii i mediów społecznościowych. Niemniej to dla nich także ogromne zagrożenie, ponieważ w sieci jest wiele niebezpieczeństw. Mimo, że generacja A można rzec, jest technologicznym native speakerem (osoba mówiąca w języku ojczystym), to umiejętność wykorzystywania kompetencji cyfrowych jest słaba, bo – wg National Literacy Trust, nawet 98 procent dzieci nie potrafi rozpoznać fake newsa. Zagrożenia w sieci to zjawisko pedofilii, hazardu online i uzależnień od gier. Ważne, aby nie stracić pokolenia Alfa, trzeba z nim rozmawiać o bezpieczeństwie i rozsądku w sieci. W Polsce robi to jedynie 45 procent rodziców. Przyjrzyjmy się, jak uczy się szkolne pokolenie Z i Alfa. Na podstawie raportu Understanding generation Alpha¹² można określić główne cechy pokolenia współczesnych uczniów:

- Są biegli technologicznie.
- Pisanie na klawiaturze zastępują mową (tzw. voice-recognition).

¹¹ źródło: <https://doradcazawodowy.eu/roznice-pokoleniowe-w-pracy/>.

¹² <https://www.nowaera.pl/eduone/zrozumiec-pokolenie-alfa>.

- Spędzają więcej czasu przed ekranem.
- Mają krótszą zdolność skupienia uwagi.
- Wchodzą w mniejszą ilość interakcji społecznych.
- Ich zabawa i nauka oparte są na technologii (aplikacjach).

Dlatego, jako rodzice i nauczyciele powinniśmy kłaść szczególny nacisk na rozwijanie kluczowych kompetencji, w które należy wyposażać „zetki” i „alfy”. Powinniśmy stwarzać życiowe sytuacje, w których uczniowie mogliby te kompetencje wdrażać i praktykować. Musimy też zrozumieć, że narzędzia i metody, które były dotychczas skuteczne, niekoniecznie muszą się sprawdzić w pracy z dziećmi dziś. Różnice w funkcjonowaniu poszczególnych pokoleń mogą utrudniać współpracę i komunikację, a także wsparcie w dokonaniu wyboru edukacyjno-zawodowego. Najtrafniej różnice pokoleniowe podsumowuje obraz (na dole strony)¹³:

Najczęstsze powody wyboru kierunku kształcenia wskazywane przez uczniów w mojej praktyce oraz praktyce innych znanych mi doradców zawodowych to: koledzy, koleżanki, dobrze płatny, na chybił trafił, łatwość praktyk a trudność praktyk, brak pomysłu na siebie, brak znajomości specyfiki zawodu, chwilowy zachwyty, tradycje rodzinne, elastyczność młodych. W swojej pracy spotykam się również z obawą młodych ludzi, dotyczącą dokonania dobrego wyboru zawodu. W szybko zmieniającym się świecie jedni boją się o trafny wybór ścieżki kształcenia, innych przestrasza fakt wyboru zawodu na całe życie. Wielokrotnie obserwowałam, jak wsparcie oraz wyjaśnienie obecnie zachodzących procesów na rynku pracy, zarówno uczniom jak i rodzicom pozwalało odzyskać spokój. Moim zdaniem, główne kierunki wspierania uczniów w dokonywaniu wyborów edukacyjno-zawodowych to wieloaspektowe działanie:

- Testy – ukierunkowanie dzięki zastosowaniu testów;
- Mocne strony – możliwość analizy, indywidualnych predyspozycji/mocnych stron;
- Edukacja – informacje o zmianach/nowościach w edukacji;
- Rynek pracy – możliwość analizy rynku pracy/praktyk zawodowych;
- Rozmowa – możliwość wyjaśnienia wątpliwości, zadania pytań.

Pomoc doradcy zawodowego może nie tylko ukierunkować wybór kształcenia, ale też przywrócić się nawykowi codziennego funkcjonowania społecznego, emocjonalnego, edukacyjnego, nawykowi elektronicznemu. W internecie pojawił się raport Fundacji UNaweza „Młode głowy”, który na podstawie badań w szkołach polskich pokazuje duże zagubienie najmłodszego pokolenia. Wspólnie z Fundacją „Dbam o mój zasięg” autorzy pokazują, jak duże spustoszenia emocjonalne mogą się pojawić u młodych ludzi, będących ciągle *on line*.

Podsumowując, dynamicznie zmieniający się świat, różnice międzypokoleniowe, cechy poszczególnych pokoleń, funkcjonowanie emocjonalno-społeczne młodego pokolenia, technologiczny „boom”, zmiany na rynku pracy i edukacji to wyzwania stojące przed doradcą zawodowym. Jego wsparcie uwzględniające powyższe zjawiska społeczne i rozwojowe okaże się skuteczne przy zachowaniu holistycznego postrzegania młodego człowieka dokonującego wyboru edukacyjno-zawodowego.

Jolanta Tajchert – pedagog, doradca zawodowy; Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonej Górze

Rodzice i nauczyciele a pokolenie Z i pokolenie Alfa (dzieci, uczniowie) – warto zrozumieć różnice!

Cyfrowi imigranci (X i Y)	Cyfrowi tubylcy (Z i Alfa)
	
Urodzili się przed rewolucją cyfrową, szybko się przystosowali, obsługa nowych technologii nie stanowi dla nich problemu	Urodzili się już w erze cyfrowej, pozostają non stop online
Wolą bezpośrednie kontakty – „twarzą w twarz”, rozmowy telefoniczne, ew. pisanie e-maili	Są zawsze „podłączeni” do sieci i urządzeń elektronicznych, kontakt za pośrednictwem ekranu uważają za naturalniejszy od bezpośredniego
Uczą się logicznie	Uczą się intuicyjnie
Skupiają się na jednym zadaniu	Są „wielozadaniowcami”, szybko przełączają się z zadania na zadanie

¹³ <http://www.nowaera.pl/eduone/zrozumiec-pokolenie-alfa>

Bibliografia:

- Ewa Staszewska, Izabela Warwas, Aleksandra Stankiewicz, Justyna Kliombka-Jarzyna, Magdalena Kuba, Patrycja Woszczyk, Justyna Wiktorowicz, *Pokolenia – co się zmienia. Kompendium zarządzania multigeneracyjnego*, Wydawnictwo Wolters Kluwer 2016.
- <https://netka.gda.pl/boom-x-y-z-a-teraz-alfa-podzial-spoleczenstw-po-ii-wojnie-swiatowej/>: dr Anna Hildebrandt-Mrozek z Flash Point Instytut Talentów – w wykładzie pt. „Pokolenie X na rynku pracy – naturalni mentorzy wchodzą do gry”.
- <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-pokolenia-w-pracy-baby-boomers>.
- <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-pokolenia-w-pracy-cz-4-pokolenie-z>.
- <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-pokolenia-w-pracy-pokolenie-y>.
- <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-pokolenia-w-pracy-pokolenie-x>.
- <https://hatalaska.com/2015/01/22/generacja-z-pokoleniektore-zmieni-nasz-swiat/>.
- <https://www.kurierplus.com/2015/04/710/milleniarsi-czyli-dzieci-przelomu/>.
- <https://hrstandard.pl/2011/02/02/4-pokolenia-pracownikow-we-wspolczesnej-organizacji/>.
- <http://www.okti.pl/ekspert-radzi/lider-w-swiecie-vuca>.
- <https://doradcazawodowy.eu/roznice-pokoleniowe-w-pracy/>.
- <https://rozrywka.trojmiasto.pl/Prywatnosc-stanie-sieluksusem-W-sieci-dzielimy-sie-juz-niemal-wszystkim-n179282.html>.
- <https://leadersheep.com.pl/wp-content/uploads/2019/06/Raport-pokolenie-Alfa.pdf>.
- <https://www.unaweza.org/aktualnosci/mlode-glowy-raport-z-badania/>.
- <https://www.nowaera.pl/eduone/zrozumiec-pokolenie-alfa>.

O ZASADNOŚCI FUNKCJONOWANIA SZKOŁY BRANŻOWEJ ORAZ SZKOŁY PRZYSPOSABIAJĄCEJ DO PRACY - ŁAMANIE STEREOTYPÓW

Barbara Mąkosza

Młody człowiek, kończąc szkołę podstawową, musi odpowiedzieć sobie na ważne pytanie: Co dalej? Jaką wybrać drogę życiową, jaki zawód? Decyzja jest trudna, bo w wieku zaledwie kilkunastu lat uczniowie zazwyczaj nie mają sprecyzowanych planów na przyszłość. A decyzja staje się jeszcze trudniejsza, gdy dotyczy ucznia z niepełnosprawnością intelektualną.

Jeszcze nie tak dawno osoby z niepełnosprawnością intelektualną były wytykane palcami, jeśli niewyśmiewane, to lekceważone i niezbyt poważnie traktowane. Już nie tak często, ale jednak nadal spotykają się z brakiem zrozumienia i złym nastawieniem. Niektórzy ludzie uważają, że wszystkie osoby niepełnosprawne intelektualnie nie potrafią pracować i są niesamodzielne. Takie postawy można nazwać uprzedzeniami. Pracodawcy zastanawiają się, czy uczniowi po branżowej szkole specjalnej można dać do ręki nóż. Czy grabie, widły w rękach absolwenta branżowej szkoły specjalnej to dobry pomysł? Społeczny ostracyzm wiąże się oczywiście z niewiedzą, jednak dla wielu osób jest to przykre doświadczenie. Dlatego trzeba spotykać się z potencjalnymi pracodawcami, zapraszać ich do szkoły, rozmawiać. Wciąż funkcjonuje w społeczeństwie stereotyp, że osoby niepełnosprawne intelektualnie po ukończeniu szkoły powinny korzystać z pomocy społecznej lub innych instytucji wspierających. W rodzinach uczniów niepełnosprawnych często brak jest tradycji pracy.

Jedną z propozycji dla osób z niepełnosprawnością intelektualną lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi jest nauka w branżowej szkole I stopnia lub szkole przysposabiającej do pracy wchodzących w skład specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych. Ośrodki takie bardzo często prowadzą grupy wychowawcze.

Branżowe szkoły specjalne przygotowują uczniów w takim samym stopniu jak szkoły branżowe bez przymiotnika „specjalne”. Przykładem takiej szkoły jest Branżowa Szkoła I Stopnia o kierunku *kucharz* i *ogrodnik*, która funkcjonuje w SOSW w Lipkach Wielkich. Przyszli kucharze mają możliwość zdobywania praktycznych umiejętności i kompetencji pod kierunkiem nauczycieli praktycznej nauki zawodu w profesjonalnie wyposażonej pracowni. Każdy uczeń ma swoje stanowisko pracy z nowoczesnym sprzętem, z jakim może spotkać się w swojej przyszłej pracy. Uczniowie, którzy kształcą się na ogrodników, mają ogromne możliwości do rozwijania swoich umiejętności, ponieważ szkołę otaczają zielone tereny.

W Branżowej Szkole przy SOSW w Lipkach Wielkich stawia się na rozwój umiejętności, ponieważ u osób niepełnosprawnych intelektualnie słabo rozwinięte są kompetencje społeczne, niezbędne do podjęcia pracy. Nie posiadają oni wystarczającej

pewności siebie, zaradności życiowej i samodzielności. Dlatego ważne jest, aby uczeń kończący szkołę podstawową specjalną kontynuował naukę w branżowej szkole I stopnia. To tutaj dowie się, że umie, że jest ważny, że potrafi, że poradzi sobie w pracy. Zaletą tej szkoły specjalnej są mniejsze klasy, a co się z tym wiąże – większe wsparcie nauczycieli i terapeutów, możliwość indywidualizacji pracy. W takiej klasie spotykają się uczniowie z podobnymi niepełnosprawnościami, co daje im możliwość wzajemnej akceptacji i nawiązania relacji. Jest tutaj zatrudniona specjalistyczna kadra, doświadczeni nauczyciele z przygotowaniem z oligofrenopedagogiki. Pedagodzy wiedzą, jakie dobrać formy i metody pracy, za pomocą których najbardziej efektywnie mogą oddziaływać na uczniów. Drugą korzyścią związaną z funkcjonowaniem branżowej szkoły specjalnej jest konstruowany indywidualny program nauczania. Ponadto jest dodatkowa pula zajęć rewalidacyjnych wynikająca z ramowych planów nauczania. Nauczyciele przy wsparciu specjalistów opracowują indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dostosowany do konkretnego ucznia. Podopieczny zdobywa wiedzę teoretyczną i praktyczną pod opieką nauczyciela praktycznej nauki zawodu.

Uczeń w czasie zajęć wielokrotnie powtarza nabyte już umiejętności, skutecznie utrwała i nie ma problemów z ich odtworzeniem w pracy zawodowej. Absolwenci tej szkoły śmiało mogą wykonywać szereg zadań w zawodzie *kucharz* i *ogrodnik*. Przyszli kucharze potrafią przygotować stanowisko pracy, sporządzać potrawy i napoje, profesjonalnie je dekorować, stosować zasady racjonalnego żywienia i odpowiednio przechowywać żywność. Absolwent szkoły o kierunku *ogrodnik* nabywa kompetencje z zakresu obsługi, użytkowania oraz konserwacji sprzętu ogrodniczego, wykonywania prac związanych ze zbiorami, przechowywaniem i sprzedażą plonów ogrodniczych.

fot. Archiwum Branżowej Szkoły przy SOSW w Lipkach Wielkich

Szkoła specjalna i zawód pełnoprawny! Obawę przed wyborem szkoły branżowej w SOSW stanowi niepewność co do tego, czy zdobyty zawód będzie też zawodem „specjalnym”? Otóż nie! Uczeń kończący szkołę otrzymuje świadectwo ukończenia branżowej szkoły I stopnia, a po zdaniu egzaminu – kwalifikacje w wybranym zawodzie. Trzeba tu podkreślić, że egzaminy zawodowe są tu takie same, jak w szkole masowej, a uczniowie mają jedynie wydłużony czas ich zdawania. Zdobywanie kwalifikacji zawodowych, np. w zawodzie *kucharza* czy *ogrodnika* nie jest prostym zadaniem zwłaszcza dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną. Egzaminy są trudne, wymagają nie tylko teoretycznej wiedzy zawodowej i praktycznych umiejętności, ale często potrzebna jest też umiejętność wykonywania skomplikowanych obliczeń matematycznych, np. przy obliczaniu kalorii, kubatury, pola powierzchni.

Czasem, myśląc o szkolnictwie specjalnym, boimy się izolacji, zamknięcia uczniów tylko w środowisku osób niepełnosprawnych. Jednak młodzież jest przygotowana do życia w społeczeństwie, korzystania z dóbr kultury, a także niesienia pomocy innym. Uczniowie w szkole nie tylko zdobywają zawód, mądrze rozumianą integrację ze społeczeństwem, a szkoła prowadzi szeroką działalność wspierającą rozwój społeczny, kulturalny. Wycieczki, lekcje w muzeach, bibliotekach, wyjazdy do kina i teatru, spacer po okolicy są okazją do poznania przeszłości, budzą regionalny patriotyzm, jak również pomagają poznać tradycje regionu. Uczniowie uczą się, że niepełnosprawność nie wiąże się tylko z otrzymywaniem pomocy, ale również z tym, że każdy może być potrzebny drugiemu człowiekowi. Młodzież angażuje się w wolontariat.

Szkoła... i co dalej? Po ukończeniu szkoły branżowej warto szukać pracy. Można w niej uczyć się do 24. roku życia. Wielu uczniów przedłuża sobie etap edukacyjny. Jednak, nie wszystkim absolwentom udaje się znaleźć pracę i usamodzielnic, mimo że są dobrze przygotowani do wykonywania zadań w pracy. Są absolwenci SSB I stopnia w Lipkach Wielkich, którzy podjęli pracę w sieciach sklepów wielobranżowych: Biedronka, Dino. Poza tym pracują w lesie, w gospodarstwach rolniczo-produkcyjnych, w firmach takich, jak: Faurecja, Volkswagen. Kiloro podjęło pracę w Niemczech, Holandii, Wielkiej Brytanii. Jedna uczennica mieszka w Danii, wyszła tam za mąż, ma dwóch synów i po zdanych kursach została brygadzystką w firmie, w której pracuje. SSBS I Stopnia współpracuje z firmą sprzątającą Poziom Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp. Niestety, wciąż mało jest pracodawców, którzy chcą zatrudniać osoby niepełnosprawne.

Absolwenci branżowych szkół specjalnych to osoby dorosłe, na miarę swoich możliwości przygotowane do pracy i do życia w społeczeństwie. Nie zawsze mogą być w pełni samodzielne, często potrzebują wsparcia. Niemniej jednak w czasie pobytu w szkole nabywają umiejętności zawodowe, które z pewnością warto wykorzystać w dorosłym życiu.

Barbara Mąkosza – nauczyciel SOSW w Lipkach Wielkich

KONFERENCJA PO-MOC UCZEŃ ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

dr Regina Korzeniowska

18 kwietnia 2024 roku Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze po raz czwarty stał się gospodarzem Konferencji Wojewódzkiej PO-MOC. *Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole i w placówce*. Tegorocznym hasłem spotkania stała się „Neuroróżnorodność”, a zaproszeni goście przenieśli uczestników konferencji w świat osób neuroatypowych. ODN zaprosił do współtworzenia przedsięwzięcia Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Zielonej Górze, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Soli oraz Szkołę Podstawową Dalej Razem w Zielonej Górze. Patronat honorowy objął Lubuski Kurator Oświaty Mariusz Biniewski, który - w liście przesłanym do uczestników, podkreślił znaczenie tematyki podejmowanej podczas obrad i rolę doskonalenia nauczycieli we wspieraniu potrzebujących uczniów.

W Regionalnym Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze, miejscu tegorocznej konferencji, zgromadziło się ponad 140 osób, w tym dyrektorzy, nauczyciele, nauczyciele specjaliści szkół i placówek województwa lubuskiego oraz zielonogórscy studenci kierunków pedagogicznych. Konferencja, która odbyła się w dwóch częściach, sprzyjała nie tylko podnoszeniu kompetencji zawodowych nauczycieli, ale także integracji reprezentantów środowiska oświatowego i wymianie doświadczeń. Obsługę konferencji zapewnili pracownicy Biura Obsługi Klienta ODN, a catering uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej FUZJA w Zielonej Górze.

Konferencję prowadziły dr Regina Korzeniowska i dr Katarzyna Kochan, nauczyciele konsultanci w ODN. Spotkanie otworzyła Marzena Pulik-Sowińska, dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze, która witając gości, podkreśliła znaczenie zielonogórskiej placówki doskonalenia w prowadzeniu działań wspomagających nauczycieli i dyrektorów szkół w obszarze specjalnych potrzeb edukacyjnych, w tym w zakresie neuroróżnorodności oraz wzajemną współpracę na rzecz uczniów z trudnościami edukacyjnymi.

Pierwszą część rozpoczęły dr Regina Korzeniowska i dr Katarzyna Kochan, które wystąpieniem na temat „Neuroróżnorodność jako wyzwanie w pracy nauczyciela” wprowadziły zebranych w problematykę, prezentując najnowsze badania oraz obszary szczególnych wyzwań nauczyciela pracującego z uczniem neuroatypowym. Szczególnie istotną, a jednocześnie trudną tematykę podjęła w swoim wystąpieniu „Uczeń z zaburzeniami tożsamości płciowej” dr hab. Iwona Grzegorzewska, prof. UZ i psycholog w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zielonej Górze. Jako naukowiec oraz praktyk zwróciła uwagę na zagadnienie zaburzenia tożsamości płciowej występujące u dzieci i nastolatków, podkreślając rolę nauczycieli i specjalistów we wspieraniu uczniów borykających się z identyfikacją płciową i ich rodziców.

W formie zdalnej Podsekretarz Stanu w MEN, Izabela Ziętka opowiedziała o pracach ministerstwa na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z neuroróżnorodnością, przygotowywanych zmianach legislacyjnych, roli poradni psychologiczno-pedagogicznych w diagnozowaniu specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz nowych projektach dla szkół i placówek rekomendowanych przez MEN w zakresie pracy edukacyjnej i terapeutycznej na rzecz dzieci i młodzieży.

Pierwszą część konferencji zakończyło wystąpienie dr Katarzyny Stein-Szały i Małgorzaty Grygiel „Rola diagnozy we wspieraniu dziecka/ucznia z neuroróżnorodnością”, które poruszyły zagadnienia specjalistycznej diagnozy neuroróżnorodności, w szczególności spektrum autyzmu oraz adekwatnego do potrzeb dziecka i jego rodziny wsparcia terapeutycznego. Drugą część – poświęcono na prezentację przykładów dobrych praktyk. Dr Paweł Zapeński, dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nowej Soli w wystąpieniu na temat „Rola poradni psychologiczno-pedagogicznej we wspieraniu nauczycieli pracujących z uczniem z neuroróżnorodnością” podzielił się wypracowanymi przez specjalistów w jego poradni przykładami rozwiązań diagnostycznych i terapeutycznych w pracy z uczniami z neuroróżnorodnością. Zwrócił także uwagę na współpracę środowiska szkolnego z pracownikami poradni, która jest niezbędna w działaniach pomocowych na rzecz ucznia.

FOTORELACJA Z KONFERENCJI PO-MOC. UCZEŃ ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

dr Katarzyna Stein-Szala
i Małgorzata Grygiel

Agnieszka Zawistowska

dr Regina Korzeniowska
i dr Katarzyna Kochan

dr Paweł Zapeński

Agnieszka Zawistowska, Małgorzata Grygiel, Izabela Mróz i Weronika Nowak przedstawiły przykład dobrej praktyki w obszarze skutecznych rozwiązań edukacyjnych na rzecz uczniów ze spektrum autyzmu na przykładzie Szkoły Podstawowej Dalej Razem w Zielonej Górze. Prelegentki zaprezentowały ścieżkę edukacyjną ucznia ze spektrum autyzmu, oferowane wsparcie terapeutyczne i działania wspierające rodziców uczniów. Duża część wystąpienia dotyczyła prezentacji wypracowanych przez szkołę sposobów rozpoznawania potrzeb każdego dziecka i programowania indywidualnej pracy edukacyjnej z uczniem przy oferowanej terapii indywidualnej. Ponadto, uczestnicy mieli możliwość podzielenia się swoimi doświadczeniami, a także porozmawiania z prelegentami o wyzwaniach w pracy dydaktycznej i wychowawczej z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Kończąc konferencję, dyrektor Marzena Pulik-Sowińska zaprezentowała dotychczasowe działania wspierające nauczycieli i dyrektorów poprzez oferowane przez ODN różne formy doskonalenia, zapraszając jednocześnie uczestników do współpracy w tworzeniu adekwatnej do potrzeb oferty doskonalenia. Warto dodać, że uczestnicy konferencji wyrazili w ankietach bardzo pozytywne opinie na temat prezentowanych zagadnień, deklarując swój udział w kolejnym wydarzeniu.

Tegoroczna „Konferencja wojewódzka PO-MOC. Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole i w placówce” stała się przestrzenią do zaprezentowania innowacyjnych oraz skutecznych rozwiązań w praktyce pedagogicznej w obszarze wspierania uczniów z neuro różnorodnością. Było to ciekawe spotkanie praktyków, którzy wymieniając się doświadczeniami zainspirowali innych do wzbogacania własnego warsztatu pracy.

Zapraszamy więc już dziś na kolejne spotkanie za rok i jeszcze raz serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy zaangażowali się w przygotowanie i organizację tak ważnego wydarzenia.

*dr Regina Korzeniowska – nauczyciel konsultant
w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze;
fot. Archiwum ODN w Zielonej Górze*

EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA W DOŚWIADCZENIACH SZKOŁY PODSTAWOWEJ W WĘŻYSKACH

Monika Pocztaruk

Dagmara Jankowska-Szućko

Iwona Skołozubow

Nasza szkoła usytuowana jest w Wężyskach, swoim obwodem obejmuje sześć miejscowości. Jest to mała szkoła, w której mamy 161 dzieci w 12 oddziałach (szkolnych i przedszkolnych). Szkoła funkcjonuje w systemie jednozmianowym. Warunki lokalowe mamy bardzo dobre. Oprócz klas lekcyjnych mamy gabinety: pedagoga, terapii logopedycznej, salę do zajęć rewalidacyjnych, salę gimnastyczną, itp. Szkoła zatrudnia kadrę przygotowaną do pracy w klasach zróżnicowanych pod względem potrzeb edukacyjnych uczniów: nauczycieli, pedagogów, socjoterapeutów, logopedów, terapeutów. Klasy nie są przepełnione, najwięcej uczniów jest w klasie drugiej – 19 osób, ale są też klasy, w których mamy po 11, 12 osób. Większość nauczycieli ma kontakt prawie ze wszystkimi uczniami, ponieważ prowadzą zajęcia dydaktyczne, dodatkowe lub specjalistyczne. Dzieci czują się dobrze, darzą wzajemnym szacunkiem innych uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły. Nikt nie jest anonimowy. Możemy na bieżąco śledzić proces dydaktyczny, zauważamy przypadki odrzucenia, czy izolacji uczniów przez grupę. W takiej grupie jest nam łatwiej realizować cele edukacji włączającej.

Aby proces dydaktyczno-wychowawczy rozwijał się prawidłowo, niezbędna jest współpraca nauczycieli z rodzicami. Naszym wspólnym celem jest szeroko pojęte dobro dziecka – dbałość o jego prawidłowy i harmonijny rozwój. Dobra współpraca nauczycieli z rodzicami polega na ciągłym, wzajemnym uzupełnianiu się.

Bardzo ważne jest ujednolicenie wymagań stawianych dzieciom przez wychowawców i rodziców, zwłaszcza w dziedzinie wychowania moralnego i społecznego, w sferze oddziaływań kształtujących u dzieci określone wartości, zasady, normy. Rodzice uczniów w większości wspierają nasze działania, są świadomi, że rozwój ich dziecka zależy od wspólnie realizowanych działań. Współpraca polega na porozumiewaniu się

i wzajemnym rozumieniu, wymianie opinii i spostrzeżeń. Staramy się ją organizować zgodnie z przyjętymi zasadami:

- pozytywnej motywacji – skuteczne współdziałanie wychowawcy i rodziców to dobrowolny i chętny w nim udział;
- partnerstwa – równorzędne prawa i obowiązki wychowawcy i rodziców, aby żadna ze stron nie czuła się mniej wartościowa;
- wielostronnego przepływu informacji – uruchomienie różnych źródeł porozumiewania się nauczyciela i rodzica (wielokierunkowa wymiana opinii);
- jedności oddziaływań – konieczność realizowania przez szkołę i rodzinę zgodnych ze sobą celów wychowania;
- aktywnej i systematycznej współpracy – czynne i stałe zaangażowanie nauczycieli i rodziców w wykonywanie zadań wpływających ze współpracy.

Edukacja włączająca w naszej placówce realizowana jest poprzez:

- współdziałanie w oparciu o wartości: życzliwość, uważność, pomoc, empatię, rozsądek i wyrozumiałość;
- dostosowanie wymagań edukacyjnych;
- właściwe formy i metody pracy, środki dydaktyczne i sposoby sprawdzania wiedzy i umiejętności;
- organizację procesu nauczania i przestrzeni: usuwanie dystraktorów, dopasowanie sprzętu, pomieszczeń i likwidowanie barier;
- włączanie i integrację: pomoc w doborze aktywności, współpracę projektową, włączanie do inicjatyw szkolnych;
- komunikację i kompetencje społeczne: alternatywne, wspomagające metody, stwarzanie okazji do współpracy w grupie.

W codziennej pracy z dziećmi zwracamy uwagę na to, jakie metody edukacyjne wybrać i dobrać do grupy, jak budować relacje w grupie, jakie tematy poruszać na lekcjach, jak dbać, by każdy miał szansę zabrać głos, jak i kogo motywować. Dlatego stosujemy różnorodne metody, formy pracy oraz środki dydaktyczne. Umożliwiają one nie tylko urozmaicenie lekcji, ale przede wszystkim pomagają w osiągnięciu zamierzonych celów edukacyjnych i dostosowaniu się do indywidualnych potrzeb uczniów.

Sposoby wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dotyczą kilku obszarów:

- przestrzeni szkolnej – dostosowania jej do potrzeb różnych grup uczniów (np. pomieszczenie do wyciszenia się dla dzieci nadpobudliwych lub do pracy własnej dla dzieci uzdolnionych);
- organizacji pracy szkoły – uwzględnienia w planie nie tylko zajęć obowiązkowych, lecz także dodatkowych (wyrównawczych, specjalistycznych lub rozwijających uzdolnienia w konkretnej dziedzinie);
- metod nauczania – np. wprowadzenia przyjaznych metod sprawdzania wiedzy podczas indywidualnych konsultacji, a nie na forum klasy;

- działań wychowawczych – wykorzystywania godzin wychowawczych i różnych wydarzeń klasowych do wspierania rozwoju, podkreślania właściwych postaw, integracji, pomocy w rozwiązywaniu przez uczniów sytuacji konfliktowych.

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi są w każdej klasie, na każdym poziomie edukacyjnym. Dlatego identyfikacja uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi jest kluczowa dla zapewnienia im odpowiedniego wsparcia edukacyjnego. Sytuacja wielu dzieci borykających się z różnymi problemami skłania nas do koncentrowania się na nich i organizowania im pomocy i wsparcia. Jeżeli mamy dzieci z orzeczeniami o potrzebie nauczania specjalnego lub opiniami organizujemy spotkania zespołów do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej w celu zapoznania się z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego i przeprowadzenia wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania uczniów (WOPFU). W czasie rozpoznania prowadzimy obserwacje dotyczące funkcjonowania uczniów na zajęciach i poza nimi, analizujemy prace dzieci powstające podczas zajęć; wychowawca i pedagog przeprowadzają rozmowy z uczniami i ich rodzicami.

Na spotkaniach zespołu do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej zbieramy uzyskane informacje, a następnie wykorzystujemy je podczas konstruowania indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET), szczególnie podczas określania zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów, które umożliwią spójne wspieranie dzieci przez wszystkich uczących oraz inne osoby pracujące z nimi w ramach terapii. Ten punkt IPET jest źródłem informacji dla rodziców, umożliwia im włączenie się w działania na terenie szkoły. Informacje zebrane podczas WOPFU stanowią także ważne uzupełnienie zapisów orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, które są podstawą do dostosowania wymagań edukacyjnych przez wszystkich nauczycieli.

Zespół do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej opracowuje plan działań umożliwiających zaspokojenie rozpoznanych potrzeb i wykorzystanie możliwości dzieci. Próbujemy wyjaśnić uczniom, w sposób dostosowany do ich wieku, skąd wynikają problemy koleżanki/kolegi np. na godzinie wychowawczej rozmawiamy o odbieraniu świata na różne sposoby oraz o potrzebach i możliwościach znanych osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Opracowujemy plan działań zmierzających do integrowania dzieci z zespołem klasowym.

Nauczyciele naszej szkoły angażują się w edukację włączającą na różne sposoby:

- zachęcają, pomagają, przekazują informacje zwrotne umożliwiające rozwój oraz dające wsparcie i podnoszące motywację;
- pokazują, że każdy uczeń jest ważny;
- tworzą przyjazną, ciepłą atmosferę podczas zajęć;
- są dla uczniów przewodnikami w procesie uczenia się, a nie tylko przekazicielami wiedzy;

- są otwarci na współpracę z rodzicami oraz instytucjami, które mogą ich wspierać w doskonaleniu pracy z uczniami o zróżnicowanych potrzebach.

Ważną rolę pełnią także pracujący w szkole specjaliści, którzy przekazują nauczycielom wiedzę i pomoc w doskonaleniu ich umiejętności w zakresie projektowania zajęć z dziećmi o różnorodnych potrzebach i możliwościach. Pełnią oni rolę doradców – zarówno nauczycieli, jak i rodziców. Wspierają szczególnie podczas prowadzenia wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego oraz rozpoznawania potrzeb i możliwości pozostałych uczniów. Ich zadaniem jest również pomoc w ocenie efektywności podejmowanych działań oraz podczas wprowadzania w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym niezbędnych modyfikacji wynikających z tej oceny.

Podczas lekcji, dzieci i uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia mają dostosowane programy nauczania, co pozwala na indywidualne dostosowanie wymagań edukacyjnych koniecznych do spełnienia na oceny półroczne i roczne do możliwości danego ucznia. Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową, sensoryczną, intelektualną w stopniu lekkim realizują tę samą podstawę programową, co uczniowie pełnosprawni. Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi potrzebują więcej czasu, aby przyswoić wiedzę. W związku z tym na zajęciach mają wydłużony czas pracy do wykonania prac wymagających wysiłku. Na lekcjach staramy się, aby atmosfera w klasie była sprzyjająca uczeniu się. Pytania wynikające z toku lekcji dostosowujemy do indywidualnych możliwości i potrzeb danego ucznia. Uczniów z SPE włączamy do lekcji poprzez zabawę (kiedy temat lekcji to umożliwia) np. w kalambrach. Uczniowie bardzo chętnie uczestniczą w takich lekcjach. Doceniamy i chwalimy każdą aktywność. Często sprawdzamy i upewniamy się, czy wszyscy uczniowie przepisali informacje z tablicy, jeżeli ktoś jeszcze pisze, czekamy, aż skończy, dopiero przechodzimy do kolejnej części lekcji. Oceniamy nie samą pracę, ale również wkład i zaangażowanie.

Praca z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymaga indywidualnego podejścia, dostosowania wymagań edukacyjnych i dopasowania metody nauczania do potrzeb i umiejętności dziecka. Najważniejsze jest poznanie dziecka, poświęcenie czasu na poznanie jego umiejętności, potrzeb i stylu uczenia się. Dzieci te często potrzebują innych narzędzi edukacyjnych niż dzieci bez tych potrzeb. Dlatego na zajęciach wykorzystujemy różne narzędzia, takie jak kolorowe diagramy, obrazki, filmy edukacyjne, gry, itp. Używamy jasnego, prostego języka, aby pomóc dziecku zrozumieć to, co mówimy. Wykorzystujemy różne techniki, takie jak wizualizacja, powtarzanie, stosowanie różnych zmysłów, itp.

W skuteczniejszym nauczaniu dziecka pomagają nam określenie celów, które chcemy osiągnąć w trakcie pracy z dzieckiem. Staramy się doceniać sukcesy dziecka i cieszyć się razem z nim

z każdego osiągnięcia, pomaga to w budowaniu pewności siebie i motywacji do dalszej nauki.

Najważniejsze jest to, że staramy się różnicować metody aktywizujące, jakimi posługujemy się na lekcjach: np. aranżacja przestrzeni klasy – rozwieszenie w klasie plansz, intrygujących pytań, przygotowanie zestawów do samodzielnego przeprowadzenia obserwacji lub wykonania doświadczenia, praca z programami komputerowymi lub internetem.

Planując lekcje, staramy się dostosować jej przebieg do potrzeb uczniów – np. w klasie, gdzie są uczniowie nadpobudliwi, ograniczamy liczbę technik wymagających zaangażowania ruchowego na rzecz metod i technik relaksacyjnych, wyciszających. Zwracamy uwagę na rytm pracy – jeśli któryś z etapów wymaga rozproszenia, głośniejszej pracy, zmiany miejsc, zestawiamy go z innym elementem, który wymaga wyciszenia. I odwrotnie – kiedy uczniowie wykonują zadania indywidualnie, w ciszy, wykorzystujemy np. elementy humorystyczne. Zwracamy uwagę na to, że nie każda metoda i technika jest adekwatna do możliwości uczniów, np. uczeń z zaburzeniami motoryki małej nie narysuje samodzielnie rysunku, dlatego nauczyciel daje mu trzy różne rysunki – uczeń wybiera prawidłowy, wkleja go do zeszytu i przyporządkowuje opisy elementów widocznych na rysunku do strzałek. Uczniów z nadpobudliwością staramy się zaangażować w pomoc nauczycielowi – może rozdać pomoce, rozwiesić plansze lub wykonać inne zadania wymagające aktywności fizycznej. Dla uczniów z trudnościami w zakresie funkcji poznawczych nauczyciele przygotowują karty pracy dostosowane do ich możliwości.

Zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem metod i technik aktywizujących, które umożliwiają pracę we własnym tempie, różnicowanie trudności zadań, wykorzystywanie mocnych stron uczniów, intensyfikowanie interakcji rówieśniczych i uczenia się we współpracy, udzielanie przez nauczycieli informacji zwrotnej poszczególnym uczniom – stosowanie elementów oceniania kształtującego, zaangażowanie emocji w proces uczenia się.

Zastosowanie różnorodnych metod, form pracy oraz środków dydaktycznych pozwala na bardziej efektywne przekazywanie wiedzy. Umożliwia to dostosowanie się do różnych stylów uczenia się, uwzględnienie indywidualnych potrzeb i zainteresowań uczniów, a także uczynienie nauki bardziej atrakcyjną i angażującą. Przede wszystkim pomaga w wykształceniu u uczniów umiejętności krytycznego myślenia, analizy i syntezy, które są kluczowe dla dalszego kształcenia. Jednym z kluczy do skutecznego nauczania jest różnorodność np. wykład wzbogacamy o interaktywne ćwiczenia, filmy, gry edukacyjne czy quizy.

Staramy się angażować uczniów w różnorodne przedsięwzięcia – włączamy ich do udziału w imprezach czy projektach klasowych i szkolnych np. Tydzień Uczniowskiej SuperMocy, Tydzień Zdrowia Psychicznego. Wtedy wszystkie dzieci mają szansę uczestnictwa w różnych formach aktywności: np. prze-

PRZYWITAJ WIOSNĘ W KOLOROWYCH SKARPETKACH

dr Katarzyna Kochan

bieranie się, wykonywanie plakatów, ulotek, gazetek tematycznych, dekorowanie sali, organizowanie zabaw, udział w konkursach, apelach, konkursach, itp. Dzieci uczestniczą w wielu zajęciach profilaktycznych i projektach np. jak dbać o swoje dobre samopoczucie, w zajęciach dotyczących depresji i wielu innych.

W pracy z uczniami posiadającymi opinie lub orzeczenie z PPP stosujemy dostosowania zgodnie z zaleceniami m.in.: miejsce w ławce; różnorodne pomoce dydaktyczne; dobór osób do pracy w parach, w grupach; komunikację; motywowanie, podpowiedzi, pomoc nauczyciela, itd.

Ocenianie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi odbywa się z zachowaniem zasad równości i indywidualizacji.

- 1) W przypadku uczniów ze SPE, bierzemy pod uwagę ich specyficzne potrzeby edukacyjne i dostosowujemy kryteria oceny (adekwatne do ich umiejętności).
- 2) Oceny uwzględniają ich indywidualne umiejętności, potrzeby i postępy. Sposób oceniania jest dostosowany do potrzeb każdego ucznia np. różne formy i rodzaje oceniania (testy ustne, pisemne, prace domowe czy projekty).

Po każdym półroczu zespół do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej spotyka się, aby omówić funkcjonowanie dzieci z SPE. Analizujemy sukcesy, działania, które się do nich przyczyniły. Omawiamy trudności i brak postępów.

Zalety edukacji włączającej dla uczniów z SPE:

- mogą w pełni uczestniczyć w życiu szkolnym;
- uczą się z większą efektywnością, ponieważ środowisko jest lepiej dostosowane do ich potrzeb;
- są akceptowani przez pozostałych uczniów i traktowani na równi z nimi (dobrostan psychiczny i zdolności rozwojowe).
- będą lepiej radzić sobie po zakończeniu edukacji, np. na rynku pracy.

Edukacja włączająca zapewnia wszystkim uczniom wsparcie i prowadzi do współpracy nauczycieli i specjalistów w szkole w celu podnoszenia jakości kształcenia. Stworzenie sprawnie działającego systemu szkoły włączającej wymaga wsparcia ze strony rodziców oraz licznych instytucji, wśród których szczególną rolę odgrywają poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Szczególne znaczenie w powodzeniu edukacji włączającej ma przygotowanie nauczycieli zarówno do rozpoznawania potrzeb poszczególnych uczniów, jak również do planowania i realizacji przewidzianych działań.

Monika Pocztaruk – nauczycielka języka polskiego, logopeda

*Dagmara Jankowska-Szućko – nauczycielka biologii i chemii,
pedagog specjalny*

*Iwona Skołozubow – nauczyciel matematyki,
dyrektor Szkoły Podstawowej w Wężyskach*

Począwszy od 2005 r., z inicjatywy Europejskiego Stowarzyszenia Zespołu Downa, obchodzony jest Światowy Dzień Zespołu Downa. Święto to w 2012 r. swym patronatem objęła Organizacja Narodów Zjednoczonych. Wybór daty obchodów święta (21 marca) nie jest przypadkowy, gdyż nawiązuje ona do dodatkowego, trzeciego chromosomu występującego w 21. parze chromosomów u osób z zespołem Downa. Od 2013 r. symbolem osób z zespołem Downa są dwie różne, kolorowe skarpetki, ponieważ kariotyp chromosomów przypomina sparowane skarpetki. Barwne skarpetki, nie do pary są również symbolem niedopasowania społecznego i genotypowego, z jakimi borykają się osoby z trisomią 21 chromosomu. Szacuje się, że u ludzi wszystkich ras, niezależnie od szerokości geograficznej, dziecko z zespołem Downa przychodzi na świat ze średnią częstością około 1/800 urodzeń.

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze jako instytucja odpowiedzialna społecznie już po raz drugi aktywnie włączył się w obchody tego święta. Wraz z partnerami – Katedrą Patologii i Rehabilitacji Mowy Uniwersytetu Zielonogórskiego, Stowarzyszeniem „Syndrom”, Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Zielonej Górze oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowej Soli zorganizowany został łańcuch kolorowych skarpetek pod hasłem „Przywitaj wiosnę w kolorowych skarpetkach”, tym razem o zasięgu wojewódzkim.

Ambasadorami akcji zostali: Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego prof. dr hab. Wojciech Strzyżewski, Prorektor ds. Rozwoju i Finansów dr hab. inż. Andrzej Pieczyński, prof. UZ, Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Izabela Ziętka, Marszałek Województwa Lubuskiego Marcin Jabłoński, Burmistrz Kożuchowa Paweł Jagasek, Wójt Zaboru Robert Sidoruk, dyrektor Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze Marzena Pulik-Sowińska, dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Zielonej Górze Marzena Szafińska-Chadała oraz dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nowej Soli dr Paweł Zapeński.

WIELKA LIGA CZYTELNIKÓW

Agnieszka Wojtachnio

Wielka Liga Czytelników to przedsięwzięcie czytelnicze o zasięgu ogólnopolskim wpisujące się w realizację podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym z zakresu rozwijania zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury, a także uwzględniające kierunki polityki oświatowej państwa. Głównym celem tego projektu jest promocja czytelnictwa, kształtowanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci i młodzieży, wzmacnianie wychowawczej roli rodziny, integracja międzypokoleniowa oraz upowszechnianie kanonu światowej i krajowej literatury młodzieżowej. Misją jest promowanie czytelnictwa jako ciekawej i rozwijającej formy spędzania wolnego czasu.

Czytanie książek to wspaniała, efektywna i bezpłatna metoda rozwoju młodego człowieka, a chwile spędzane z dzieckiem na czytaniu, czy dyskusji o treści książki znakomicie wpływają na relacje rodzinne. To jedna z najważniejszych umiejętności, która pozwala na wprowadzanie ucznia do świata wartości, budowanie relacji społecznych, wzmacnianie poczucia tożsamości, formowanie poczucia godności, rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozbudzanie ciekawości poznawczej, a także kształtowanie postawy otwartej wobec świata, zachęcanie do samokształcenia oraz rozwijanie wyobraźni i kreatywności.

Wielka Liga Czytelników to forma konkursu skierowanego do uczniów w trzech kategoriach (klasy 1-3, 4-6, 7-8 szkół podstawowych) oraz rodziców i trwającego od października do maja. Tegoroczna edycja 2023/2024 odbyła się pod honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej. Konkurs składał się z etapów: szkolno-bibliotecznego (indywidualne zdobywanie sprawności czytelniczych w szkołach podstawowych i bibliotekach publicznych), powiatowego, wojewódzkiego i ogólnopolskiego.

Udział w konkursie zachęca młode pokolenie do czytania książek oraz skupienia na wspólnym czytaniu dzieci wraz z rodzicami. W dobie sztucznej inteligencji niezwykle ważny jest rozwój intelektualny i emocjonalny dzieci, a to jest możliwe m.in. poprzez czytanie.

Finał konkursu zawsze jest poprzedzony kilkumiesięczną pracą uczniów, którzy samodzielnie lub przy wsparciu rodziców i opiekunów (koordynatorów szkolno-bibliotecznych) rozwiązują zadania czytelnicze. Zaliczenie zadań jest podstawą kwalifikacji uczniów do testu półfinałowego, a następnie finałowego. Testy dotyczą znajomości treści książek wskazanych przez Komitet Organizacyjny konkursu.

Ta ogólnopolska akcja czytania książek, w której wspólna przygoda z bohaterami literackimi, nie kończy się po ostatniej stronie książki. Tym, co wyróżnia konkurs od zwyczajnej

Zainteresowanie akcją przerosło oczekiwania organizatorów. Włączyły się do niej przedszkola, szkoły, uniwersytet, ośrodki szkolno-wychowawcze, internaty, biblioteki, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, fundacje, łącznie 121 instytucji. Każda z nich, po wcześniejszym zadeklarowaniu chęci uczestnictwa, w tygodniu poprzedzającym obchody Światowego Dnia Zespołu Downa, wykonywała kolorowe, papierowe skarpetki, według otrzymanego wzoru. Kolejnym etapem było ozdobienie placówki skarpetkami oraz przeprowadzenie pogadanek, lekcji wychowawczych, happeningów, itp. mających na celu przybliżenie problematyki związanej z życiem osób z zespołem Downa. Uczestnicy przesyłali też fotorelacje ze swoich działań.

Kolejnym zadaniem mającym na celu wyrażenie solidarności z osobami z zespołem Downa oraz ich opiekunami było wywieszenie w dniu 21 marca na zewnątrz placówki fragmentu wykonanego łańcucha. Na koniec każda instytucja wysyłała raport końcowy, na tej podstawie powstał wojewódzki licznik rekordu na najdłuższy łańcuch kolorowych skarpetek.

Mamy nadzieję, że tak liczne zaangażowanie w akcję przyczyni się w przyszłości do budowania bardziej empatycznego, świadomego i wspierającego społeczeństwa, które docenia i respektuje różnorodność.

Wszystkim uczestnikom dziękujemy za zaangażowanie i liczymy na aktywny udział w kolejnych akcjach.

*dr Katarzyna Kochan – nauczyciel konsultant
w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze*

rywalizacji to rodzinny charakter. Działania: czytanie, przygotowywanie się, współpraca i odpowiadanie na pytania – są istotnymi czynnikami rozwoju. Uczestnicy mierzą się z testem dotyczącym lektury, tj. zestawem zagadek, pytań i łamigłówek z różnych dziedzin. Testy na poszczególnych etapach konkursu sprawdzają szczegółową znajomość przeczytanej książki oraz wymagają umiejętności współdziałania w zespole. Najważniejsze są korzyści, jakie płyną z tych działań, m.in.: poszerzony zasób słownictwa oraz wiedzy, rozwój wyobraźni, poprawa koncentracji i pamięci. Za każdą przeczytaną książkę i rozwiązany poprawnie test, nasi uczestnicy otrzymują jedną sprawność, tworząc kolekcje.

Wielka Liga Czytelników to setki tysięcy przeczytanych książek przez kilkadziesiąt tysięcy uczestników w całej Polsce. Są to największe zawody czytelnicze w kraju.

Projekt obejmuje 16 województw. W każdym z nich funkcjonują przedstawiciele konkursu – koordynatorzy wojewódzcy, powiatowi i szkolno-biblioteczni. Dzięki technologii komunikacyjno-informacyjnej organizatorzy i koordynatorzy kontaktują się i działają poprzez specjalną platformę stworzoną na potrzeby konkursu. Wszystkie informacje są podawane na bieżąco na stronach internetowych oraz kontaktach FB instytucji.

Idea, która przyświeca organizatorom konkursu doskonale wpisuje się w strategię promocji czytelnictwa w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze, która od paru lat pełni funkcję Koordynatora Wojewódzkiego w Lubuskiem.

Głównym organizatorem konkursu jest Stowarzyszenie „Wielka Liga” (organizacja pożytku publicznego) oraz: Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. J. Lompy w Katowicach, Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli WOM w Katowicach, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Katowicach, Szkoła Podstawowa nr 44 im. Marii Curie-Skłodowskiej w Katowicach, Szkoła Podstawowa nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi im. Marii Dąbrowskiej w Katowicach, Zespół Szkół Technicznych nr 2 w Katowicach; partnerzy: Czasopismo Guliwer oraz Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej.

W październiku 2022 r. na zorganizowanym przez PBW w Zielonej Górze IX Forum Bibliotek Szkolnych Województwa Lubuskiego na temat „Nauczyciel bibliotekarz online” przedstawiłam prezentację „Ogólnopolskie akcje czytelnicze - Wielka Liga Czytelników”, w której przybliżyłam zagadnienia konkursów czytelniczych dla dzieci i młodzieży i scharakteryzowałam rolę i znaczenie tego typu projektów.

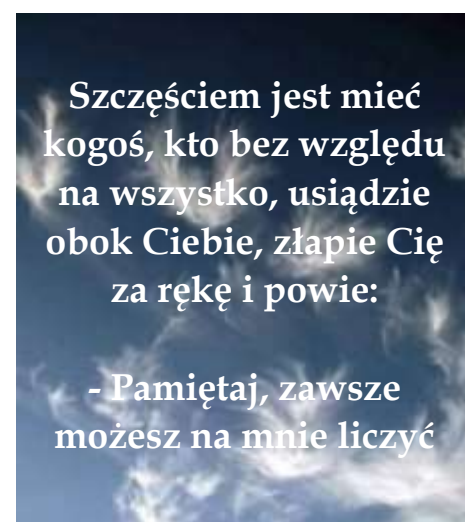
Do tej pory odbyło się siedem edycji konkursu, nasza biblioteka uczestniczyła w nim już szósty raz, a od czterech lat jesteśmy koordynatorem wojewódzkim. 9 maja br. zakończyła się VII edycja. W zmaganiach ogólnopolskich ogólnie wzięło udział 1830 uczestników tworząc 897 drużyn z całej Polski. W Lubuskiem w konkursie udział wzięło 367 uczniów z 24 pla-

cówek oświatowych z 8 powiatów: gorzowskiego, Gorzów Wielkopolski Miasto, krośnieńskiego, nowosolskiego, strzelecko-drezdeneckiego, wschowskiego, zielonogórskiego i żagańskiego. W sumie, w tym roku konkurs zgromadził prawie 15 tysięcy uczestników, a razem z rodzicami i koordynatorami było nas dużo, dużo więcej!

Jako organizatorzy i współorganizatorzy pragniemy i robimy wszystko, aby właściwie budować kilkudziesięcioletnią społeczność wokół czytania książek. Każde dobre słowo jest istotnym wzmocnieniem, w tym wymagającym organizacyjnie przedsięwzięciu.

*Agnieszka Wojtachnio – nauczyciel bibliotekarz
w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej
im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze*

ALPAKOTERAPIA NOWA METODA UZDRAWIANIA

Andrzej Żywień

Alpakoterapia to dość nowa metoda leczenia, znana już od dłuższego czasu na świecie. Pierwsze wzmianki o niej ukazywały się pod koniec XIX wieku. Wtedy opisywano głównie korzyści płynące z bliskiego kontaktu ze zwierzętami u osób zmagających się z zaburzeniami psychicznymi. W Polsce metoda ta nie ma zbyt długiej historii i występuje jako element zooterapii.

Zooterapia inaczej animaloterapia jest to naturalna metoda leczenia i rehabilitacji pacjenta (szczególnie chorego lub z niepełnosprawnością) z udziałem zwierząt. Obcowanie ze zwierzętami (np. konie, psy, koty, lamy i inne) jest bardzo ważne dla każdego człowieka.

Nasza placówka – SPZOZ Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze to największy w Polsce szpital psychiatryczny dla nieletnich oraz jedyny, który zajmuje się wyłącznie psychiatrią dla tej grupy. Posiadamy wyjątkowe warunki plenerowe sprzyjające zdrowieniu naszych pacjentów m.in. 18 hektarowy park z dostępem do jeziora. Tak wielka powierzchnia daje nam ogromne możliwości. Dlatego postanowiliśmy wydzielić jej część i zająć się alpakoterapią.

Wybraliśmy alpaki, ponieważ są wyjątkowe: spokojne, mniej-
sze niż konie, bardziej przewidywalne i bezpieczniejsze niż inne zwierzęta. Zachowują też pewien dystans do ludzi, dlatego trzeba znaleźć sposób na kontakt z nimi. Poza tym alpaki mają wyjątkowo „czarujący” wygląd – przepiękne, wielkie ufne oczy, mięciutką wełnę.

Kontakt z alpakami jest korzystny dla każdego, w szczególności dla dzieci m.in. z problemami natury psychicznej. Widok alpak odpręża i momentalnie wywołuje uśmiech na twarzy. Dotyk wełny uspakaja, a możliwość spacerowania z alpaką daje dzieciom niepełnosprawnym poczucie sprawczości. Do tego rodzaju terapii nie jest potrzebne żadne skierowanie, a w naszej placówce korzystać z niej może większość pacjentów, oczywiście po otrzymaniu zgody rodziców lub opiekunów.

Alpakoterapia polega na współpracy pacjenta ze zwierzęciem pod kierunkiem terapeuty. Wygląd tych zwierząt, sposób poruszania się i reakcja na bodźce zewnętrzne, kontakty z nimi

wpływają na rozwój sfery emocjonalnej i poznawczej, poprawiają samopoczucie pacjenta. Podczas kontaktu z alpakami wydzielają się endorfiny, czyli tak zwane hormony szczęścia. Kontakt z nimi wycisza, wzmacnia samoocenę i poczucie własnej wartości. Należy pamiętać, że alpakoterapia nie jest terapią samą w sobie, jest ona terapią wspierającą psychoterapię czy leczenie psychiatryczne.

SPZOZ w Zaborze ma możliwość prowadzenia terapii tą metodą, ponieważ uznaliśmy, że tego rodzaju terapia bardzo pomoże naszym podopiecznym. Większość z nich nigdy dotąd nie miała kontaktu z alpakami, a jest on bardzo korzystny nawet dla ludzi całkowicie zdrowych.

Wiele osób trafia do nas ze stanami lękowymi czy depresjami a kontakt z alpakami pomaga zmniejszyć lęk czy niepokój. Uznaliśmy więc, że mając tak wyjątkowe warunki, spróbujemy znaleźć środki na organizację alpakoterapii. Udało się to dzięki ogromnemu wsparciu mieszkańców gminy Zabór i kilku innych gmin. Dzięki nim udało się nam zebrać odpowiednie środki na realizację przedsięwzięcia i rozpocząć wspaniałą przygodę w naszym Centrum z alpakami.

Andrzej Żywień – Dyrektor SPZOZ Centrum Leczenia
Dzieci i Młodzieży, ul. Zamkowa 1, 66-003 Zabór
www.cldim.zgora.pl, tel. 68 327 40 28

Warto wiedzieć...

Ministerstwo Edukacji i Nauki (MEiN) – były polski urząd administracji rządowej obsługujący ministra właściwego do spraw działów administracji rządowej oświata i wychowanie oraz szkolnictwo wyższe i nauka.

31 października 2005 r. rząd Kazimierza Marcinkiewicza utworzył MEiN poprzez podział obsługi działów szkolnictwo wyższe i nauka oraz informatyzacja, które do tej pory były obsługiwane przez Ministerstwo Nauki i Informatyzacji. 5 maja 2006 r. MEiN uległo podziałowi na Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej.

1 stycznia 2021 r. drugi rząd Mateusza Morawieckiego po raz kolejny utworzył MEiN, likwidując Ministerstwa: Edukacji Narodowej oraz Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

13 grudnia 2023 roku urząd ministra edukacji objęła Barbara Nowacka, ministrem nauki został Dariusz Wiczorek. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 16 grudnia 2023 r. w dniu 1 stycznia 2024 r. MEiN uległo ponownie podziałowi na Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Źródło:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ministerstwo_Edukacji_Narodowej

